

A photograph of a classroom with several children sitting at desks. In the foreground, a young boy with dark skin and short hair, wearing a green long-sleeved shirt with white stripes on the sleeves, is smiling and looking towards the left. Behind him, a girl with blonde hair is also smiling and looking in the same direction. To the left, another child is visible with their hand raised. In the background, a large world map is mounted on the wall. The overall atmosphere is bright and positive.

TORILL FJÆRAN-GRANUM

Gjør klasserommet autismevennlig

5 ENKLE SKRITT

SPISS FORLAG

Gjør klasserommet autismevennlig!

I denne lille e-boken skal jeg vise deg 5 måter å gjøre klasserommet mer autismevennlig. Rådene er i tråd med TEACCH-metodikken.

Det handler om å iverksette 5 enkle skritt for å skape visuelle rammer og fysisk struktur. Dette hjelper din autistiske elev å holde fokus og jobbe effektivt.

De 5 skrittene er:

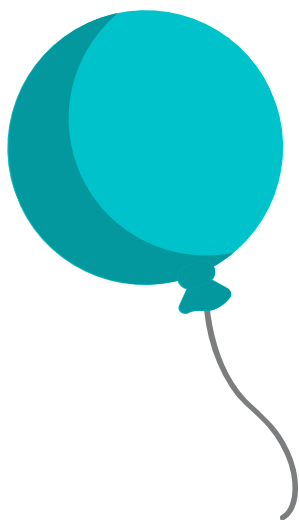
LAG
DESIGNERTE
OMRÅDER

LAG EN
TYDELIG
RUTE

FJERN STØY

MØBLERE
ETTER
AKTIVITET

LA ALT FÅ
SIN FASTE
PLASS

SKRITT 1

Møblere etter aktivitet

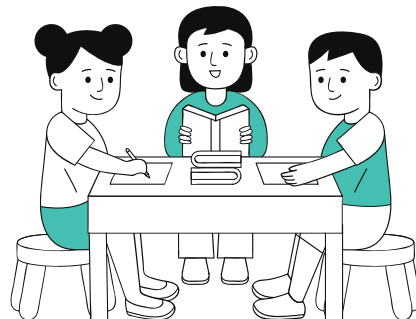
En viktig del av hvordan et klasserom fungerer, er hvordan det er møblert. Hvordan fungerer layouten i klasserommet i forhold til de aktivitetene som skal foregå der?

Det handler ikke så mye om hvor nye eller flotte selve møblene er, men mer om hvordan klasserommet er satt opp, slik at det er funksjonelt for det som skal foregå.

For eksempel er det mer funksjonelt å sitte vendt framover, dersom aktiviteten er å følge med på noe læreren som står foran klassen forklarer.

Når man skal jobbe i gruppe er det imidlertid mer funksjonelt å sitte slik at man ser de man er i gruppe med, for eksempel rundt et gruppebord eller lignende.

Og når hele klassen skal ha en gruppesamtale, kan det være hensiktsmessig å sitte i hestesko.

Møbleringen *hjelper* elevene å gjennomføre aktiviteten! Møbleringen blir en ytre struktur for aktiviteten. Personer med dårlig indre struktur, som autister og andre nevrodiverse, har større behov for denne ytre strukturen enn andre, men alle mennesker vil fungere bedre når den ytre strukturen stemmer med aktiviteten!

SKRITT 2

Lag designerte områder

Det er lettere å veksle mellom aktiviteter og oppgaver dersom materiellet og utstyret man skal benytte har et tydelig område. I barnehager og hjemme hos folk, er det som regel sånn.

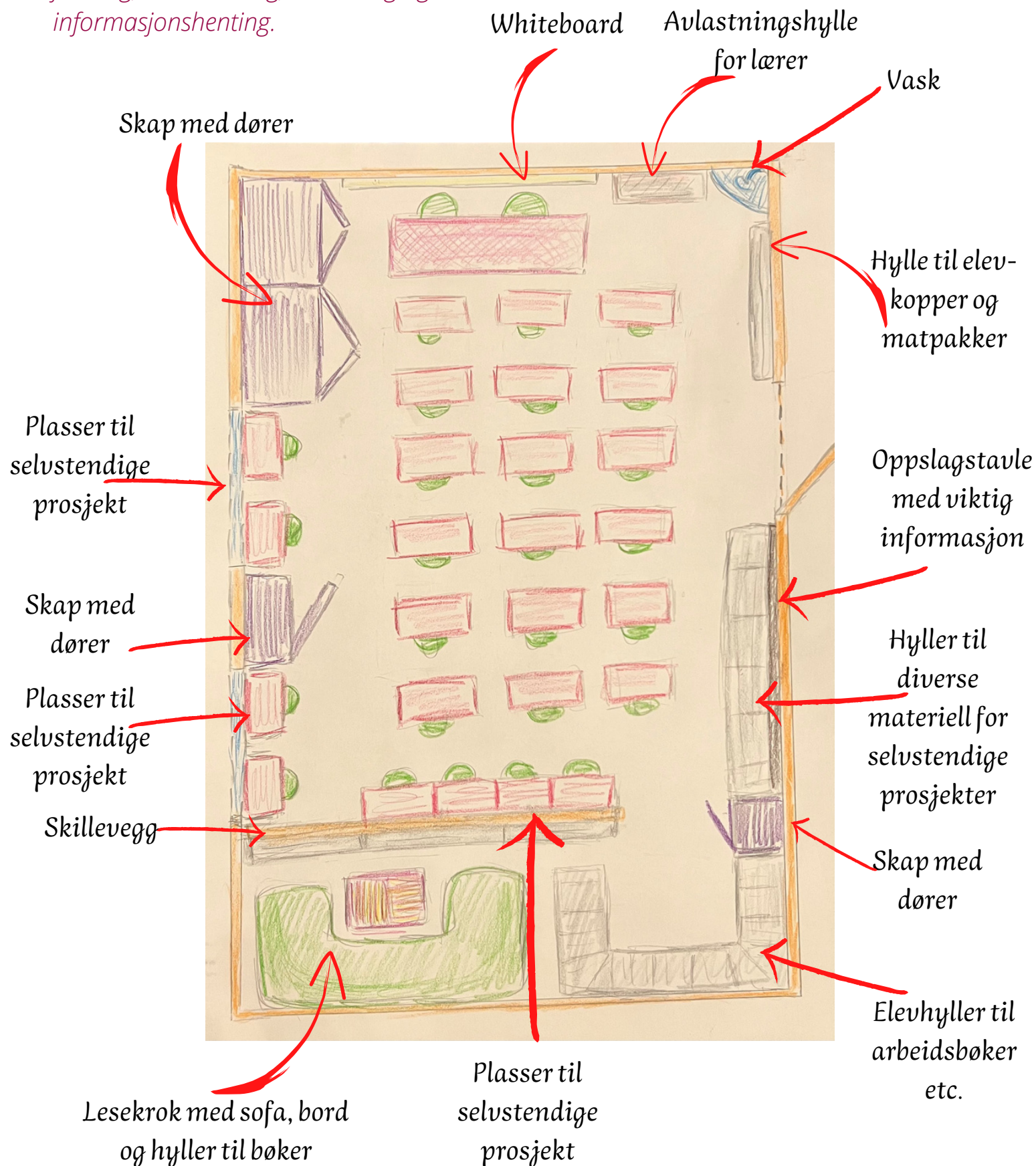
Hjemme er kjøkkenet på et bestemt sted og det som befinner seg der er det man skal bruke til å lage og spise mat. Og i soverommet er det vi trenger når vi skal sove. I barnehagen er det egen klossekrok, utkledningskrok og puterom. På skolen har vi imidlertid som regel ikke plass til å lage så mange slike "kroker" eller rom. Men vi kan likevel forsøke å organisere rommet slik at det blir mer tydelig hvor ting befinner seg og hvor ulike aktiviteter skal foregå.

For eksempel kan man organisere det slik at all informasjon finnes på et bestemt sted i rommet (timeplan, lekseoversikt, liste over ordenselever osv), at det er laget et område for stillelesing, et område for prosjektarbeid eller konsentrasjonsjobbing, et område der elevene har bøkene sine osv.

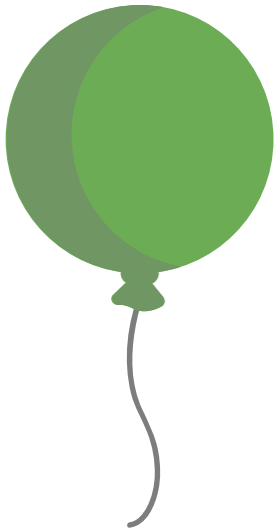
Innenfor Montessori-pedagogikken er det vanlig å organisere klasserommene veldig tydelig, med egne områder for ulike fag, for pauser, for egenarbeid og for undervisning. Selv om vi ikke skal jobbe etter Montessorimodellen er det likevel mye å lære av denne organiseringen! [Her kan du lese litt om hvordan man organiserer klasserom i Montessoriskoler!](#) På neste side får du et eksempel på organisering i et "vanlig" klasserom.

I dette klasserommet er det skilt mellom områder til forberedelse til spising, selvstendig jobbing, undervisning, stillelesing og informasjonsenting.

Grunnen til at det er flere skap med dører, er at ved å oppbevare ting utenfor synsvidde, minsker man visuell støy og forebygger avledning.

SKRITT 3

Lag en tydelig rute

Mange klasserom framstår overfylte, rotete og trange. Det er mange møbler og gjenstander på altfor liten plass. Dette kan by på problemer for elever med liten indre organisering.

Disse elevene har ofte også en svakere orienteringsevne, noe som kan føre til at de velger å bevege seg i klasserommet på en uhensiktsmessig og ofte forstyrrende måte. De kan dulte borti andres pulter, rive ned andres ting, bruke lang tid på å hente materiell og forstyrre både egen og andre elevers konsentrasjon, uten å mene det.

På samme måte som synshemmede, trenger personer med disse vanskene en tydelig rute i klasserommet. Dette kalles å lage en mobility-rute.

[Les mer om fysisk tilrettelegging for synshemmede her!](#)

Mye av denne tilretteleggingen kan også være bra for autistiske elever! Selv om eleven ikke har en synsnedsettelse, kan det likevel ofte være vanskelig å orientere seg i rommet, dersom det er mye rot og trangt mellom møblene.

Tenk gjennom funksjonelle "ruter" når du møblerer rommet! Tenk også på elevens orienteringsevne og behov når du velger hvor han/hun skal sitte og hvilken elevhyllje eleven skal ha tingene sine i.

På neste side skal vi se på et eksempel på rute i klasserommet "vårt".

På kartet under er elevens plass og elevens hylle markert med et rødt kryss. Prikkelinjer markerer de ulike rutene eleven skal bruke for å komme til hyllen sin, lesekroken, vasken, tavlen og plass for selvstendig jobbing, samt ut og inn av klasserommet.

Ikke alle autistiske elever må sitte nær døren, slik denne eleven trenger, plassen må velges ut fra elevens behov, inkludert behovet for tydelige ruter og fremkommelighet i rommet.

SKRITT 4

Fjern støy

"Støy" er i denne sammenhengen alle stimuli som er unødvendige og forstyrrende for fokus. Altså ikke bare lyder, men også andre sanseinntrykk, som for eksempel visuelle inntrykk.

Mange klasserom er "forurenset" av visuell støy, med mange og fargerike bilder, plakater, gardiner og annet på alle vegger rundt elevene. For hver ting som henges opp blir det visuelle miljøet mer krevende for en autistisk elev. Pass derfor på at det som finnes på veggene er nødvendig og fjern alt som er gammelt eller unødvendig å ha på veggen. Mye av det som nå henger oppe, kan med fordel settes i permer i stedet. Da er det fortsatt tilgjengelig, men uten å forurense det visuelle inntrykket.

Det samme gjelder for andre typer sanseinntrykk - fjern eller demp det som ikke er nødvendig å ha i klasserommet. Gi ekstra følsomme elever i tillegg ulike hjelpemidler til skjerming, som lettvegger rundt plassen sin, øretelefoner som demper lyder, stol som ikke knirker eller skraper og som ikke er ustødig osv.

SKRITT 5

La alt få sin faste plass

Jo mer system og rutiner du kan lage, jo mer autismevennlig er det. Så å lage faste plasser til alt i rommet, er et godt autismetiltak. Å i tillegg merke disse plassene slik at det blir lett å finne, gjør alt enda bedre!

Bruk enten bilder, tegninger, symboler eller skrift (tilpasset elevenes forståelse) og merk hver hylle, hver skuff, hvert skap, hver eske med hva som finnes der. Slik merking gjør det både enklere å finne ting og å rydde det tilbake til riktig plass - det vil si at det gjør elevene mer selvstendige!

Gjør klasserommet autismevennlig

5 enkle skritt

*

En E-bok fra SPISS

